

Obsah

1. Preventivní stomatologie	1
1.1 Úvod do preventivní stomatologie	2
1.1.1 Prevence a profylaxe	3
1.1.2 Praktické provádění preventivních opatření	4
1.1.3 Paradoxy prevence	6
1.2 Zubní plak	7
1.3 Zubní kámen	14
1.4 Orální hygiena	17
1.4.1 Domácí ústní hygiena	17
1.4.1.1 Pomůcky domácí ústní hygieny	18
1.4.1.2 Zásady čištění zubů	32
1.4.2 Profesionální ústní hygiena	34
1.5 Fluor	38
1.6 Preventivní aspekty výživy	47
1.6.1 Obecná pravidla výživového poradenství	48
1.6.2 Výživové faktory prevence zubního kazu	48
1.6.3 Výživové faktory prevence erozí tvrdých zubních tkání	51
1.7 Ergonomie	52
1.7.1 Historie ergonomie	53
1.7.2 Ergonomické aspekty pracoviště	53
1.7.3 Ergonomické aspekty zvětšení	58
1.7.4 Zásady práce s ručními nástroji	60
1.7.5 Ergonomické zásady práce s přístroji	63
1.7.6 Ochrana členů dentálního týmu	63
1.7.7 Důsledky nesprávné ergonomie	64
1.8 Prevence v jednotlivých oborech stomatologie	67
1.8.1 Prevence v konzervační stomatologii	67
1.8.1.1 Prevence zubního kazu	67
1.8.1.2 Prevence erozivně-abrazivního poškození	75
1.8.1.3 Prevence fraktury výplní ošetřeného zubu	75
1.8.2 Prevence v endodoncii	75
1.8.3 Prevence v protetické stomatologii	77
1.8.4 Prevence v estetické stomatologii	78
1.8.5 Prevence v parodontologii	78
1.8.6 Prevence onemocnění ústních sliznic	80
1.8.7 Prevence v ortodoncii	81
1.8.7.1 Primární prevence v ortodoncii	81
1.8.7.2 Sekundární prevence v ortodoncii	81
1.8.7.3 Terciární prevence v ortodoncii	82
1.8.7.4 Profylaxe v ortodoncii	84
1.8.8 Prevence v pedostomatologii	86
1.8.9 Prevence v chirurgii	87
1.8.9.1 Prevence v traumatologii	87
1.8.9.2 Očkování	88
1.8.9.3 Onkologická prevence	97

2. Konzervační stomatologie	101
2.1 Úvod do konzervační stomatologie	102
2.1.1 Historie konzervační stomatologie	102
2.2 Terapeutický postup v konzervační stomatologii	103
2.2.1 Anamnéza	103
2.2.2 Somatické vyšetření	103
2.2.3 Pomocná vyšetření	106
2.2.4 Terapeutický plán	108
2.2.5 Obecné zásady terapie	108
2.2.5.1 Zajištění suchého pracovního pole	108
2.2.5.2 Obecné zásady preparace tvrdých zubních tkání	116
2.2.6 Následné kontroly	124
2.3 Zubní kaz	124
2.3.1 Historie zubního kazu	124
2.3.2 Klasifikace zubního kazu	125
2.3.3 Poznámky ke klinické patofyziologii zubního kazu	129
2.3.4 Klinický obraz zubního kazu	129
2.3.5 Klasifikace kazivých dutin	131
2.3.6 Anamnéza a vyšetření zubního kazu	134
2.3.7 Terapeutický plán léčby zubního kazu	140
2.3.8 Terapie zubního kazu	140
2.3.8.1 Akutní ošetření	140
2.3.8.2 Iniciální terapie	141
2.3.8.3 Obecné zásady komplexní terapie	141
2.3.8.4 Příprava kavity	142
2.3.8.5 Zhotovení výplně	150
2.3.8.6 Dostavba klinické korunky vitálního zubu	194
2.3.8.7 Oprava a výměna výplně	197
2.3.9 Komplikace výplňové terapie	199
2.3.10 Prognóza	201
2.3.11 Následné kontroly	202
2.4 Nekariézní poškození tvrdých zubních tkání	202
2.4.1 Abrazivně-erozivní poškození tvrdých zubních tkání	202
2.4.2 Fluoróza zubů	210
2.4.3 Citlivý dentin	211
2.4.4 Vnější resorpce zubu	214
2.5 Minimálně intervenční konzervační stomatologie	218
2.5.1 Interceptivní stomatologie	218
2.5.2 Minimálně invazivní stomatologie	219
2.5.3 Minimální stomatologie	222
2.6 Mezioborová spolupráce v konzervační stomatologii	226
2.6.1 Konzervační stomatologie v protetice	226
2.6.2 Konzervační stomatologie v ortodontii	228
2.6.3 Konzervační stomatologie v parodontologii	228
2.6.4 Konzervační stomatologie v chirurgii	228
3. Endodoncie	231
3.1 Úvod do endodoncie	232
3.1.1 Historie endodoncie	232
3.1.2 Budoucnost endodoncie	234
3.2 Klinické aspekty onemocnění pulpoparodontálního komplexu	235
3.2.1 Etiologie poškození pulpoparodontálního komplexu	237
3.2.2 Klinický obraz poškození pulpoparodontálního komplexu	246
3.3 Terapeutický postup v endodoncii	256
3.3.1 Anamnéza v endodoncii	256
3.3.2 Fyzikální vyšetření v endodoncii	256
3.3.3 Pomocná vyšetření v endodoncii	257
3.3.4 Cíle endodontické léčby	264

3.3.5	Terapeutický plán v endodoncii	265
3.3.6	Endodontická terapie	268
3.3.7	Pooperační péče v endodoncii	269
3.3.8	Následné kontroly v endodoncii	271
3.3.9	Prognóza endodontického a reendodontického ošetření	273
3.4	Endodontické ošetření	276
3.4.1	Typy endodontického ošetření	276
3.4.2	Indikace a kontraindikace endodontické léčby	276
3.4.3	Endodontické ošetření se zachováním pulpy	277
3.4.3.1	Mortální amputace pulpy	277
3.4.3.2	Vitální amputace pulpy	278
3.4.3.3	Apexifikace	279
3.4.3.4	Nepřímé překrytí	281
3.4.3.5	Sekvenční odstranění kazu	282
3.4.3.6	Přímé překrytí	283
3.4.3.7	Maturogeneze	285
3.4.4	Endodontické ošetření s odstraněním pulpy	289
3.4.4.1	Příprava zubu pro endodontické ošetření	290
3.4.4.2	Trepanace zubu	296
3.4.4.3	Posouzení rezistence zubu	305
3.4.4.4	Exstirpace pulpy z cavum pulpae	305
3.4.4.5	Sondáž vchodu do kanálku	306
3.4.4.6	Rozšíření vchodu do kořenového kanálku	307
3.4.4.7	Sondáž a průzkum průběhu kořenového kanálku	309
3.4.4.8	Exstirpace pulpy z kořenových kanálků	309
3.4.4.9	Mechanicko-chemická preparace	310
3.4.4.10	Vysušení kanálku	327
3.4.4.11	Dezinfekční vložka	328
3.4.4.12	Trojrozměrný hermetický uzávěr	329
3.4.4.13	Vyčištění cavum pulpae a vstupů do kořenových kanálků	336
3.4.4.14	Koronální uzávěr kořenového systému	336
3.4.4.15	Aplikace výplně	337
3.4.4.16	Aplikace provizorního protetického ošetření	337
3.4.4.17	Následné kontroly	337
3.5	Speciální případy endodontického ošetření	338
3.6	Postendodontické ošetření	339
3.6.1	Základní principy postendodontického ošetření	340
3.6.2	Výplň s přímými retenčními prvky	342
3.6.3	Adhezivní částečná korunková náhrada	343
3.6.4	Dostavba pilíře zubu s přímými retenčními prvky	344
3.6.5	Dostavba klinické korunky s nepřímými retenčními prvky	344
3.6.6	Zhotovení protetické náhrady na dostavěný pilířový zub	354
3.6.7	Resekční metody postendodontického ošetření	354
3.7	Reendodontické ošetření a řešení komplikací endodoncie	355
3.7.1	Příčiny selhání endodontického ošetření	356
3.7.2	Principy reendodoncie	356
3.7.3	Terapeutický postup	357
3.7.4	Řešení jednotlivých komplikací	369
3.7.4.1	Komplikace přípravy zubu k endodontickému ošetření	369
3.7.4.2	Komplikace výkonů se zachováním vitální dřeně	370
3.7.4.3	Komplikace trepanace	372
3.7.4.4	Komplikace exstirpace pulpy	375
3.7.4.5	Komplikace rozšíření vchodu do kořenového kanálku	376
3.7.4.6	Komplikace sondáže kanálku	377
3.7.4.7	Komplikace mechanické preparace kořenového kanálku	379
3.7.4.8	Komplikace chemické preparace kořenového kanálku	403
3.7.4.9	Komplikace vysoušení kanálku	406
3.7.4.10	Komplikace plnění kořenového kanálku	408
3.7.4.11	Komplikace postendodontického ošetření	412
3.7.4.12	Komplikace reendodontického ošetření	413

3.8 Akutní stavy v endodoncii	414
3.8.1 Terapeutický postup	414
3.8.2 Management času u akutního pacienta	414
3.8.3 Ošetření akutního pacienta	415
4. Protetika	419
4.1 Úvod do protetické stomatologie	420
4.1.1 Historie protetické stomatologie	420
4.2 Klinické aspekty protetických defektů	423
4.2.1 Epidemiologie protetických defektů	423
4.2.2 Etiologie stavů vyžadujících náhradu klinické korunky zubu	424
4.2.3 Etiologie chybění zubů	424
4.2.4 Projevy protetických defektů a patogenní okluze	425
4.3 Terapeutický postup v protetické stomatologii	427
4.3.1 Anamnéza	427
4.3.2 Fyzikální vyšetření	428
4.3.2.1 Extraorální vyšetření	428
4.3.2.2 Intraorální vyšetření	428
4.3.2.3 Hodnocení defektů chrupu	431
4.3.3 Pomocná Vyšetření	438
4.3.4 Diagnostika	441
4.3.5 Léčebný plán	442
4.3.6 Cíle protetického ošetření	448
4.3.7 Protetické ošetření	449
4.3.7.1 Indikace a kontraindikace protetického ošetření	450
4.3.7.2 Principy protetického ošetření	452
4.3.7.3 Příprava pilířového zubu	460
4.3.7.4 Protézni lože	475
4.3.7.5 Resilience sliznice	478
4.3.7.6 Fotodokumentace po přípravě protézniho lože	478
4.3.7.7 Otiskování	478
4.3.7.8 Stanovení mezičelistních vztahů	490
4.3.7.9 Výběr barvy zubů	498
4.3.7.10 Provizorní ošetření	499
4.3.7.11 Zhotovení náhrady	499
4.3.7.12 Zkouška náhrady	501
4.3.7.13 Odevzdání náhrady	502
4.3.7.14 Kontrola okluze	504
4.3.7.15 Poučení pacienta	505
4.3.8 Následné kontroly	506
4.3.8.1 Průběh následných kontrol	506
4.3.8.2 Rebaze snímatelných náhrad	506
4.3.9 Prognóza protetického ošetření	508
4.4 Protetické náhrady	509
4.4.1 Dělení protetických náhrad	509
4.4.2 Vlastnosti protetických náhrad	511
4.4.3 Provizorní náhrady	516
4.4.3.1 Provizorní fixní náhrady	518
4.4.3.2 Provizorní snímatelné náhrady	521
4.4.4 Fixní náhrady	522
4.4.4.1 Korunkové náhrady	522
4.4.4.2 Můstkové konstrukce	566
4.4.4.3 Adhezivní fixní náhrady	575
4.4.5 Snímatelné náhrady	580
4.4.5.1 Částečná snímatelná náhrada	580
4.4.5.2 Celková snímatelná náhrada	594
4.4.6 Hybridní náhrady	598
4.4.7 Podmíněně snímatelné náhrady	600
4.4.8 Speciální náhrady	600

4.4.9	Sejmutí náhrady	602
4.4.9.1	Sejmutí fixní náhrady	602
4.4.10	Opravy a úpravy náhrad	604
4.4.10.1	Oprava fixní náhrady	604
4.4.10.2	Oprava snímatelné náhrady	605
4.4.10.3	Oprava hybridní náhrady	606
4.4.11	Komplikace zhotovení a užívání náhrad	606
4.5	Akutní stavy v protetické stomatologii	609
4.6	Mezioborová spolupráce v protetické stomatologii	610
4.6.1	Protetická stomatologie v chirurgii	610
4.6.2	Protetická stomatologie v parodontologii	611
4.6.2.1	Dlahování zubů	612
4.6.2.2	Specifika jednotlivých náhrad v parodontologii	614
4.6.3	Protetická stomatologie v ortodontcii	615
5.	Estetická stomatologie	617
5.1	Úvod do estetické stomatologie	618
5.1.1	Historie estetiky ve stomatologii	621
5.2	Principy estetiky	626
5.2.1	Jednotlivé principy estetiky	627
5.2.2	Hlavní proudy estetické stomatologie	630
5.2.3	Morfopsychologie	631
5.2.4	Faciální estetika	633
5.2.5	Dentofaciální estetika	643
5.2.6	Dentogingivální estetika	648
5.2.7	Dentální estetika	649
5.2.8	Barva zubů	658
5.2.9	Ostatní estetické faktory	662
5.3	Nežádoucí zbarvení zubů	662
5.3.1	Etiologie nežádoucího zbarvení zubů	662
5.3.2	Vyšetření	664
5.3.3	Terapeutický plán	664
5.3.4	Terapie	664
5.4	Bělení zubů	665
5.4.1	Historie bělení zubů	665
5.4.2	Bělicí prostředky	665
5.4.3	Obecné principy bělení	666
5.4.4	Terapeutický postup	667
5.4.5	Vnější ordinační bělení	669
5.4.6	Vnitřní ordinační bělení	669
5.4.7	Vnější domácí bělení	669
5.4.8	Vnitřní domácí bělení	670
5.4.9	Poučení pacienta	672
5.4.10	Komplikace bělení	672
5.4.11	Prognóza bělení	674
5.4.12	Následné kontroly	674
6.	Parodontologie	675
6.1	Úvod do parodontologie	676
6.1.1	Historie	676
6.2	Klinické aspekty onemocnění parodontu	676
6.2.1	Epidemiologie parodontopatií	676
6.2.2	Etiologie parodontopatií	676
6.2.3	Projevy parodontopatií	684
6.2.4	Vztah mezi celkovým zdravotním stavem a parodontopatiemi	690
6.2.5	Klasifikace parodontopatií	690

6.3	Terapeutický postup u parodontopatií	691
6.3.1	Anamnéza	691
6.3.2	Somatické vyšetření	691
6.3.3	Pomocná vyšetření	692
6.3.4	Terapeutický plán	696
6.3.5	Terapie	697
6.3.6	Následné kontroly	712
6.3.7	Prognóza	713
6.4	Onemocnění gingivy	715
6.4.1	Klasifikace onemocnění gingivy	715
6.4.2	Gingivitidy indukované pouze zubním plakem	716
6.4.3	Gingivitidy indukované zubním plakem, modifikované zdravotním stavem jedince	718
6.4.4	Gingivitidy indukované zubním plakem, modifikované medikací jedince	720
6.4.5	Gingivitidy kareční	723
6.4.6	Gingivitidy vyvolané specifickými bakteriemi	723
6.4.7	Gingivitidy virového původu	723
6.4.8	Gingivitidy mykotického původu	723
6.4.9	Gingivální léze genetického původu	723
6.4.10	Traumatické léze gingivy	724
6.4.11	Reakce na cizí těleso	726
6.4.12	Projevy celkových onemocnění na gingivě	726
6.4.13	Gingivitidy neznámé etiologie	726
6.4.14	Ostatní projevy na gingivě	727
6.5	Chronická parodontitis	729
6.6	Agresivní parodontitis	733
6.7	Parodontitidy u celkových onemocnění	735
6.8	Nezánětlivá ztráta podpůrných tkání zubu	736
6.9	Akutní stavy v parodontologii	739
6.10	Mezioborová spolupráce v parodontologii	741
6.10.1	Parodontologie v protetické stomatologii	741
6.10.2	Parodontologie v ortodoncii	742
7.	Onemocnění ústních sliznic	745
7.1	Úvod do onemocnění ústních sliznic	746
7.1.1	Historie	746
7.2	Klinické aspekty onemocnění ústních sliznic	746
7.2.1	Epidemiologie onemocnění ústních sliznic	746
7.2.2	Etiologie onemocnění ústních sliznic	747
7.2.3	Projevy onemocnění ústních sliznic	748
7.2.4	Klasifikace onemocnění ústních sliznic	749
7.3	Terapeutický postup	750
7.3.1	Anamnéza	750
7.3.2	Somatické vyšetření	750
7.3.3	Pomocná vyšetření	750
7.3.4	Terapeutický plán	751
7.3.5	Terapie	751
7.3.6	Pravidelné kontroly	751
7.3.7	Prognóza	752
7.4	Onemocnění sliznic dutiny ústní	752
7.4.1	Virová onemocnění sliznic	752
7.4.2	Bakteriální onemocnění sliznic	771
7.4.3	Mykotická onemocnění orální sliznice	775
7.4.4	Afty	781
7.4.5	Lichen a lichenoidní reakce	789
7.4.6	Puchýřnatá onemocnění	792
7.4.7	Multiformní erytém	808
7.4.8	Poruchy pigmentace sliznic	811

7.4.9	Poškození sliznic z fyzikálních příčin	813
7.4.10	Ostatní Postižení orální sliznice	818
7.5	Onemocnění rtů	820
7.6	Onemocnění sliznice jazyka	826
7.7	Projevy nežádoucích účinků látek v orofaciální oblasti	831
7.7.1	Klinické aspekty nežádoucích účinků látek	831
7.7.2	Projevy nežádoucích látek	832
7.7.3	Projevy nesnášenlivosti u jednotlivých látek	834
7.7.4	Poznámky k Lékovým interakcím ve stomatologii	836
7.8	Mezioborová spolupráce	837
7.8.1	Onemocnění sliznic v protetice	837
7.8.2	Onemocnění sliznic v chirurgii	837
8.	Ortodoncie	839
8.1	Úvod do ortodontie	840
8.1.1	Historie ortodontie	840
8.2	Klinické aspekty ortodontických anomálií	844
8.2.1	Epidemiologie ortodontických anomálií	844
8.2.2	Etiologie ortodontických anomálií	844
8.2.3	Projevy ortodontických anomálií	848
8.3	Terapeutický postup v ortodontii	853
8.3.1	Anamnéza	853
8.3.2	Fyzikální vyšetření	854
8.3.3	Pomocná vyšetření	856
8.3.4	Diagnostika	870
8.3.5	Ortodontická léčba	870
8.3.5.1	Cíle a význam ortodontické léčby	871
8.3.5.2	Principy ortodontické léčby	874
8.3.5.3	Ortodontické aparáty	885
8.3.5.4	Indikace ortodontické léčby	915
8.3.5.5	Kontraindikace ortodontické léčby	916
8.3.5.6	Plán ortodontické léčby	916
8.3.5.7	Aktivní terapie	921
8.3.5.8	Retence ortodontické léčby	940
8.3.6	Komplikace ortodontické léčby	941
8.3.6.1	Intraorální komplikace	941
8.3.6.2	Extraorální a celkové komplikace	952
8.3.6.3	Související stavy	954
8.3.7	Prognóza ortodontické léčby	954
8.3.7.1	Faktory ovlivňující prognózu ortodontické léčby	954
8.3.7.2	Hodnocení stability ortodontické léčby	956
8.4	Ortodontická léčba jednotlivých anomálií	957
8.4.1	Časové anomálie prořezávání zubů	957
8.4.2	Anomálie velikosti zubů	961
8.4.3	Anomálie tvaru zubů	964
8.4.4	Anomálie počtu zubů	972
8.4.5	Anomálie postavení zubů	983
8.4.6	Retence zubů	996
8.4.7	Anomálie skupin zubů	1019
8.4.8	Ostatní anomálie	1089
8.5	Mezioborová spolupráce v ortodontii	1094
8.5.1	Ortodoncie v protetice	1094
8.5.1.1	Ortodontické předlčení	1094
8.5.1.2	Ortodontická léčba po protetickém ošetření	1097
8.5.2	Ortodoncie v parodontologii	1097
8.5.3	Ortodoncie v chirurgii	1100

9. Dětská stomatologie	1105
9.1 Úvod do dětské stomatologie	1106
9.1.1 Historie	1106
9.2 Klinické aspekty pedostomatologie	1106
9.2.1 Poznámky k Vývoji a růstu dítěte	1107
9.3 Terapeutický postup	1112
9.3.1 Komunikace s dětským pacientem	1113
9.3.2 Spolupráce dětí vzhledem k věku	1115
9.3.3 Anamnéza	1115
9.3.4 Fyzikální vyšetření	1116
9.3.5 Pomocná vyšetření	1118
9.3.6 Terapeutický plán	1120
9.3.7 Ošetření dětského pacienta	1121
9.4 Konzervační pedostomatologie	1126
9.4.1 Specifika dětské konzervační stomatologie	1126
9.4.2 Zubní kaz u dětí	1126
9.4.3 Nekazivé léze u dětí	1132
9.5 Endodontické ošetření u dětí	1139
9.5.1 Endodontické ošetření dočasného zubu	1140
9.5.2 Ošetření zubů s nedokončeným vývojem	1144
9.6 Protetická pedostomatologie	1146
9.6.1 Krycí korunky dočasných zubů	1146
9.6.2 Krycí korunky stálých zubů	1146
9.7 Parodontologie u dětí	1147
9.7.1 Onemocnění gingivy	1147
9.7.2 Parodontitis	1147
9.7.3 Ostatní postižení parodontu	1147
9.8 Onemocnění ústních sliznic u dětí	1148
10. Zubní laboratoř – k dispozici v elektronické verzi	
11. Hraniční obory zubního lékařství	
11.1 Význam evoluce ve stomatologii	1152
11.1.1 vývoj chápání evoluce	1152
11.1.2 Základní pojmy evoluční teorie	1154
11.1.3 Pilíře evoluce	1155
11.1.4 Přehled Vzniku a vývoje člověka	1157
11.1.5 Adaptace u lidí	1163
11.1.6 Evoluční medicína	1170
11.1.7 Slepé uličky chápání evoluce	
11.2 Základy ekonomie	1178
11.2.1 Historie ekonomie	1178
11.2.2 Funkce ekonomie	1180
11.2.3 Součásti tržní ekonomiky	1180
11.2.4 Ekonomický systém	1183
11.2.5 Firma	1185
11.2.6 Hospodaření domácnosti	1185
11.2.7 Hospodářská politika	1187
O autorovi	1190
Literatura	1191
Rejstřík	1192